

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Via Lactea Sive Institutiones Iuris Canonici

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Tit. XV. De Excommunicatione contra violantes Clausuram Monialium, & [...]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94613)

d. lib. 6. cap. 16. nec non *Mastrius d. disp. 10. num.*

114.

Quò ad Quartum. Si quærimus, An aliquando liceat acceptare Duellum, & in eo pugnare? Firmanda est Regula negativa; ita ut neque Vir Nobilis provocatus ad Duellum sub pena infamiae, possit illud acceptare; quia cum sit actus prohibitus tum Jure Divino, tum Constitutionibus Ecclesiasticis, ac Legibus Civilibus, debet respondere provocanti: Te non formido? & si in aliquo loco me invaseris, me defendam. Tum autem Duellum non accepto, quia Deum timeo, & Ecclesiae obediō, ac Legibus Divinis, Ecclesiasticis, & Humanis contraire non debeo. Idcirco hic notanda est Propositio damnata ab Alexand. VII. Anno 1665. la. 2. quæ assererat; quòd Vir Equestris ad Duellum provocatus, potest illud acceptare; ne timiditatis notam apud alios incurrat. Ita Colleg. Salmanticen. d. cap. 4. num. 38. ubi DD. qui tamen ab hac Regula tres casus excipiunt. Primus est, si quis provocetur ad Duellum ab inimico associato à Sociis, à quibus statim sit confodiendus, nisi acceptet Duellum; talis enim acceptatio esset ad necessariam suæ vitæ defensionem. Secundus est, si quis innocens sententiaretur à Judice ad acceptandum Duellum; alias à carnifice occideretur. Tertius est, si ad finiendum bellum, & ad parcendum toti exercitui, proponatur Duellum inter duos, vel aliquos particulares Milites habendum; ut legitur in Vita Sancti Wenceslai Ducis Boemæ die 28. Septembris in Breviario Romano. Diana part. 3. tract. 6. resol. 1. Et Colleg. Salmanticen. d. tom. 12. tract. 10. de Censuris, cap. 4. num. 39.

Quò ad Quintum, & Ultimum requirens; Quis possit absolvere ab excommunicatione incurta ob Duellum? Regula est pariter firmanda, quòd solus Papa potest ea absolvere, quia per Constitutiones Pontificias supra relatas, ei soli est absolutio reservata. Nihilominus Moralistæ dant duas exceptiones huic regulæ: Una est, si Duellum fuisset occultum; tunc enim Episcopus vigore Concilii Tridentini sess. 24. de Reformat. cap. 6. posset absolvere. At ego hanc exceptionem confutavi in meis Decisionibus de Penitentia, decis. 45. num. 6. ubi Studiosus Lector videat. Altera est, si Duellista ex legitimo impedimento non possit recurrere ad Papam, nam tunc eum absolvit Episcopus. Lezana d. Tom. 3. Verb. Duellum. num. 13. & Pellegrinus in tractat. de Duello. qu. 37.

TIT. XV.

De Excommunicatione contra violantes Clausuram Monialium, & Virorum Regularium.

Actum est de Excommunicatione inflicta ad retrahendos Laicos ab interitu corporis, & animæ per Duellum; restat agendum de alia Excommunicatione lata pro corporali, & spiritali salute Virginum, quæ se dedicaverunt Deo per Vota solemnia Paupertatis, Castitatis, ac Obedientiæ, cum obligatione vivendi in perpetua Clausura; pro cujus intelligentia videbimus:

1. Quid, & Quotplex sit Monialium Clausura?
2. Quo tempore, & quo Jure sit introducta?
3. Quot modis violetur Monialium Clausura?

4. Quæ pena sint inflicta contra violantes Monialium Clausuram?

5. An sint casus, in quibus liceat Monialibus exire de Clausura.

6. Qui possint absolvere ab Excommunicatione incurta ob violatam Monialium Clausuram?

Quò ad Primum. Duplex est Clausura Monialium, Materialis scilicet, & Formalis. Clausura Materialis est locus clausus; ac muris septus, & ostiis occlusus, in quo habitant Virgines Deo consecratæ; & in quem hominibus non est liber ingressus. l. 3. §. Subvenitur. ff. Ad Senat. Consult. Syllan. Giballinus de Clausura Regular. disquis. 1. in princip. Formalis Clausura est Lex prohibens Monialibus egressum de Monasterio; ingressum in illud, & accessum ad colloquendum cum Monialibus absque necessaria causa, & legitima licentia cuicumque personæ. cap. Perniciosam. 18. quæst. 12. cap. 1. de Statu Regular. in 6. Bonacina de Clausura Monial. q. 3. punct. 1. & 2.

Quò ad Secundum. Clausura Monialium Deo consecratarum est antiquissima; tum quia erat in usu etiam in Lege Moysæ, in qua Mulieres servitio Divino mancipatæ, morabantur in exedris Templi, ut legitur 2. Machab. 3. 19. & de Anna Prophetissa filia Phanuel; quæ, ut scribit S. Lucas 2. 36. non discedebat de Templo, jejuniis, & obsecrationibus serviens nocte, ac die; tum etiam quia ab initio Ecclesiæ fuerunt in usu Monasteria Virginum, Deo addictarum; quas salutatur S. Ignatius Martyr, Epist. 10. 12. & 15. & de eis meminit S. Clemens Papa apud S. Epiphani. Hæres. 30. ac de illis testantur S. Ambrosius lib. 3. de Virginib. S. Hieronymus lib. 1. advers. Jovinian. & S. Augustin. Epist. 109. Quamvis tunc clausura non esset omnino absoluta; quia ex urgenti causa, & cum debita licentia, ac convenienti comitatu poterant Moniales aliquavice de Monasterio exire S. Antonin. in Summ. 3. p. tit. 20. cap. 2. §. 3. Vers. Egressum autem Monialium, & Giballin. de Clausura d. disquis. 1. cap. 1. §. 2. Absoluta verò, & de necessitate imposita est Clausura Monialibus Deo professis per Legem Ecclesiasticam; Primo, per Constitutionem Bonifacii Octavi Summi Pontificis circa finem tertii decimi sæculi, quæ habetur in cap. Periculoso. De Statu Regular. cum enim eo tempore vel ob excedentem malitiam hominum, vel ob nimiam calamitatem temporum, Synodalia Decreta, & prælatorum inferiorum Leges pro custodia Virginalis innocentiae non sufficerent, prædictus Bonifacius Octavus Papa indixit omnibus, & quibuscumque Monialibus perpetuam Clausuram; ita ut iisdem non liceret amplius egredi de Monasteriis; nisi ex causa morbi contagiosi; neque ad eas daretur Virorum accessus, vel ingressus, nisi ex rationabili causa, & cum legitima Episcopi licentia. Secundo, hanc Constitutionem Bonifacii VIII. confirmavit Concilium Tridentinum sess. 25. de Regular. c. 5. addita pena Excommunicationis ipso facto incurrendæ ab inobedientibus. Tertio, easdem Clausuræ Monialium Leges innovavit Sanctus Pius V. Papa Anno 1566. per Bullam Incipien. Circa Pastoralis, & per aliam Anno 1570., quæ incipit, Decoris, & honestatis; addita pariter pena excommunicationis Sedi Apostolicæ reservata contra transgressientes. Quarto tandem ad majorem firmitatem prædictæ Monialium Clausuræ emanarunt aliæ

M 3

Con,

Constitutiones Gregorii XIII. Gregorii XV. & Pauli V. qui etiam revocaverunt quascunque licentias sublimibus personis ab Apostolica Sede concessas ingrediendi Monasteria Monialium; quas omnes Constitutiones referunt Barbosa in Collect. DD. ad d. cap. Periculoso, de Statu Regular. in 6. & Tamburin. de Jure Abbatissar. disp. 16. quas. 2. & 3.

Quò ad Tertium. Tribus modis violatur Monialium clausura; per egressum earundem de Monasterio; per ingressum Virorum in Monasteria ipsarum; & per accessum ad ostia, vel Crates Monasteriorum ad colloquendum cum ipsis Monialibus; deficiente tamen rationabili causa, & legitima licentia in omnibus tribus modis supradictis; ut notat Barbosa in d. cap. Periculoso. De Statu Regular. & DD. ibi per eum collecti, ac citati.

Quò ad Quartum, in quo queritur, Quæ poenæ sint inflictæ contra violantes Monialium clausuram? Respondetur Primo, quòd si violatio fit per egressum à Moniali factum (exceptis casibus à Jure permisis, de quibus infra) ipsa incurrit duas poenas; Una est Excommunicatio lata sententia, cujus absolutio est Papæ reservata, per Bullam Incipien. *Decor. l. 8.* Sancti Pii Quinti; ut notant Barbosa in d. cap. Periculoso, num. 20. De Statu Regular. in 6. Thesaurus de Penis Ecclesiasticis. part. 2. Verb. Clausuram violans. cap. 8. Sanchez in Decalogum. lib. 6. cap. 15. à num. 63. & Donatus de Regularib. tom. 4. tract. 4. q. 8. Altera poena est privatio omnium Dignitatum, si quas habebat; necnon amissio suæ Dotis, tum de Jure Civili. l. Deo nobis. 54. §. Hujus autem, C. de Episc. & Cler. & in Auth. Si qua mulier. C. de Sacrosanct. Eccl. tum de Jure Canonico, ut per cap. Abbates. 18. q. 2. cap. Verum. De Conditionib. apposit. & docent, tum Moralista Lezana in Sum. tom. 3. Verb. Dos Monialium. num. 6. Donatus tom. 1. part. 2. tract. 5. q. 58. & tom. 4. tract. 4. q. 19. tum Canonista Navarr. Commentar. 4. de Regularib. num. 24. Vers. Undecimo. & Surdus de Alimentis. tit. 9. quas. 27. tum etiam Criminalista Decian. lib. 5. cap. 73. num. 16. atque Farinacius de Hæresi. quas. 183. §. 8. n. 114. quorum omnium verba ego retuli in meis Discordiis Ferentibus part. 4. de Regularib. Discord. 44. à num. 5. & seqq. Et non solum incurrit prædictas poenas ipsa Moniales è clausura egredientes, sed etiam illas comitantes, ac receptantes. Thesaur. d. part. 2. Verb. Clausuram Monialium. c. 8. Vers. Alter. & Barbosa in Collect. DD. ad d. cap. 1. de Statu Regular. num. 20. Secunda, si violatio clausuræ Monialium fiat per ingressum, omnes ingredientibus, & eos introducunt, ac recipientes, (extra casus licitos, ac necessarios, & cum debita licentia) pariter incurrunt excommunicationem Summo Pontifici reservatam, tum ex Concil. Trid. d. sess. 25. de Regular. cap. 5. tum ex Constitutionibus Gregorii XIII. incipien. *Ubi gratia*, ac Pauli V. quæ incipit *Monialium status*; ut demonstrat Donatus d. to. 4. tract. 5. quas. 1. & 2. & declaravit Sacra Congregatio Episc. & Regular. apud Pignatellum tom. 6. consult. 85. n. 251. & 252. & tanto magis si ingressus sit ad malum finem, ut ego ostendi in meis Decisionibus de Eucharistia. decis. 18. num. 30. & 31. ubi quòd neque Superioribus licitum est intrare Monasteria Monialium absque legitima causa, alias incurrunt easdem poenas. Tertiò, si violetur Monialium clausura per accessum ad crates, & collo-

toria Monasterii à personis prohibitis, hæc ultra peccatum mortale incurrunt poenas, ac Censuras per Ordinarios locorum inflictas, etiam si accedentes, & colloquentes cum Monialibus sint Regulares.

Quò ad Quintum. Circa casus, in quibus licitum sit Monialibus exire de Clausura; quamvis Sanctus Pius V. in præcatis suis Constitutionibus expresserit tantum tres Casus, scilicet *Magnum incendium*, *morbum Lepra*, & *morbum Epidemia*; & disputent Doctores, an hi tres Casus expressi sint taxative, vel exemplificative, ut scribit Barbosa alleg. 102. num. 16. & Giballin. Disquis. 1. cap. 6. n. 33. verior tamen opinio est, quòd dicti tres casus stent exemplificative, ut probant Sanchez in Decal. lib. 6. c. 15. num. 37. Novarius in Summ. Bullar. part. 1. Comment. 41. num. 14. Ventriglia tom. 1. Annot. 5. §. 2. n. 25. & Zacchias in QQ. Medicoleg. lib. 3. tit. 3. quas. 6. n. 10. necnon in Consil. 64. per tot. Idcirco communiter DD. addunt alios casus licitos pro egressu Monialium de clausura, nempe *Alluvio huminis*, vel *procellæ*, ac *Sæviens Bellum*, ex quibus immineret ruina Monasterii; vel directio Monialium. Giballin. d. Disquis. 1. c. 6. num. 33. & quodcumque aliud periculum influens in totam Monialium communitatem. Ex qua doctrina colligitur, quòd si morbus, vel periculum imminet alicui particulari ex Monialibus, ei non licet è clausura exire: quòd si morbus esset pettilentialis petenda esset licentia à Sacra Congregatione, & non sufficeret permissio Episcopi; nisi temporis angustia aliud suaderet. Ventriglia d. tom. 1. Annot. 5. punct. 2. n. 29. Prout etiam ejusdem Sacre Congregationis licentia est necessaria, si agatur de egressu Sanctimonialis pro fundando alibi Monasterio; vel pro corrigenda aliqua Moniali contumaci, quæ ibi ob factiones corripri non posset. Giballin. d. c. 6. à n. 37. & seqq.

Pro ingressu autem Virorum in Clausuram Monialium casus liciti sunt tum illi, qui concernunt bonum commune totius Monasterii, in rebus necessariis pro alimentis, ac sustentatione totius Communitatis; & sic ingrediuntur, prævia licentia Episcopi, bajuli, ruitici, vectores currum cum bladis, & uvis, ac alii operarii, & artifices. Gloss. in cit. cap. 1. de Statu Regular. in 6. tum illi casus, qui respiciunt bonum particulare alicujus Monialis; & hac de causa si aliqua sit infirma, intrant in clausuram Confessarius, Medicus, Chirurgus, & aliquando ancillæ, ac mulieres laicæ, quæ ministeriis vilioribus, & operosioribus infervant; aut Moniali morbo diuturno, ac periculoso affectæ assistant, ad tradita per Barbosam d. Allegat. 102. n. 60. Bonacinam de Clausura. q. 4. punct. 4. n. 10. & Crispinum de Visitat. Pastor. part. 2. §. 42. n. 99. Ulterius etiam ob bonum consanguineorum conceditur ingressus puellarum educandarum; etsi & hoc concernat bonum Monasterii ad propagandam successionem Sanctimonialium; imò permitti solet ingressus alicujus Mulieris nobilis Uxorata, ad evitanda scandala ob dissidia cum marito; circa quæ pollet arbitrium Episcopi in concedenda licentia, ut tradunt Giballin. de Clausura. d. disp. 1. Tamburin. de Jure Abbatissar. disp. 24. quas. 1. & Donatus d. tom. 4. tract. 5. q. 19.

Pro accessu tandem ad Crates pro colloctione cum Monialibus requiritur bonum nomen accedentium, & eorum parentela in primo, & secundo

cundo gradu; dummodo non sint Regulares; his enim interdictum est ab Apostolica Sede accedere ad colloquendum cum Monialibus, nisi quater in anno, & cum sanguine in primo, vel secundo gradu tantum, & cum licentia Episcopi, cui propterea data est facultas puniendi Regulares transgressores etiam Censuris, & etiam in Monasteriis exemptis, ut ex Bulla Gregorii XV. *Inscrutabili &c.* Ex Decreto Urbani VIII. de Anno 1623. & ex alio Decreto Clementis Noni de Anno 1669, quæ leguntur apud Pignatellum tom. 6. Consult. 85. num. 165.

Quò ad Ultimum. Absolvere ab excommunicatione incurfa tam peregrinum, quam per ingressum illicitum in Clausuram Monialium, cum sit reservata Papæ, spectat tantummodo ad ipsum. Disputant nihilominus DD. an absolutio obtineri possit vel ab Episcopo, vel à Confessariis Regularibus? Et affirmant de Episcopo; si egressus vel ingressus sit occultus, & hoc vigore Concilii Tridentini sess. 24. de Ref. cap. 6. Ita Bonacina de Censur. disp. 1. quæst. 22. punct. 2. num. 2. & de Clausura. quæst. 1. punct. 5. num. 2. Thefaurus d. part. 2. Verb. Clausuram. cap. 8. Vers. Absolvere. & alii, quos ego citavi de Eucharist. decis. 81. num. 22. De Confessariis verò Regularibus negant ob Decretum Clementis VIII. in quo noluit, eosdem posse absolvere à septem casibus Papæ reservatis; & inter eos est violatio clausuræ Monialium; & dictum Decretum legitur apud Donatum tom. 2. part. 3. tract. 11. quæst. 17. & apud Pignatellum d. tom. 6. Consult. 85. num. 165. & 166.

Corollarii loco notandum est, aliam pariter Excommunicationem Papæ reservatam latam esse contra Mulieres violantes Clausuram Regularium Virorum per ingressum in eorum Monasteria, non solum ad malum finem, sed etiam ex mera curiositate; ut in Bulla Sancti Pii V. dist. 24. Octobris 1566. Incipien. Regularium Personarum &c. quæ in Bullario Cherubini habetur tom. 2. Consult. 20. de qua agunt Fagnanus in cap. Nuper. num. 35. de Sent. Excommun. tom. 7. Antonell. de loco Legal lib. 1. cap. 10. num. 57. Novarius in Summa Bullarii part. 2. Comment. 39. num. 6. & alii, quos ego allegavi in meis Discordiis Forens. de Regular. Discord. 27. num. 4. ubi num. 15. & 16. ostendi, Confessarios Regulares ab hac Excommunicatione absolvere non posse.

TIT. XVI.

De Ecclesiastico Interdicto.

Quoniam Ecclesiasticum Interdictum valde fraternizat cum Excommunicatione, quia & istud solet infligi tam contra Clericos, quam contra laicos; ideo statim post illam agitur de ipso; pro cuius intelligentia videbimus;

1. Quid sit Interdictum Ecclesiasticum?
2. Quotuplex sit?
3. Qui possint infligere Ecclesiasticum Interdictum?
4. Ob quas causas?
5. Qui teneantur observare Ecclesiasticum Interdictum?
6. Qui sint effectus huius Interdicti?
7. Quas penas incurrant violantes Interdictum?
8. Quis possit tollere Interdictum?

Quò ad Primum. Interdictum est Ecclesiastica Censura, per quam fidelibus prohibetur participatio Sacramentorum; Divinorum Officiorum; & Ecclesiastica

Sepultura. Hæc definitio colligitur ex cap. Non est nobis. De Sponsalibus. & ex cap. Quod in te, de Parentent. & remissis. Aliam definitionem tradit Scotus in 4. dist. 25. quæst. 1. G; ita dicens: Interdictum est prohibitio, vel restrictio à quibusdam actibus Ecclesiasticis exercendis, vel ab assistendo quibusdam talibus. Videatur Mastrius in Theol. Mor. disp. 13. n. 106. ubi alias definitiones ponit.

Quò ad Secundum. Ecclesiasticum interdictum est triplex, Locale, Personale, & Mixtum. Interdictum Locale est, quando prohibetur, ne intali loco divina Officia celebrentur. Personale, quando prohibetur aliquibus personis assistere activè, vel passivè divinis Officiis in quocunque loco. Mixtum Interdictum est, quando locus simul, & personæ interdicuntur. c. Præfenti. de Sentent. Excommun. in 6. cap. Sententia eod. r. & Mastrius d. disp. 13. num. 107. & 108. ubi duas alias dat divisiones. Una, quòd aliud est Interdictum generale, quando totum Regnum, vel Provincia interdicuntur. Et aliud est particulare, quando aliquod Templum, vel Ecclesia tantum interdicuntur. Altera divisio est, quòd aliud Interdictum est à Jure, & aliud ab homine. Ex his resultat hæc differentia Interdictum locale generale; & Interdictum generale personale: quòd scilicet in Interdicto generali locali poterit populus illius Regni audire Divina in Ecclesiis extra illud Regnum: At in Interdicto generali personali eadem personæ nec extra Regnum poterunt audire Divina; advenæ verò advenientes in loco personalis Interdicti poterunt Divina audire; quia eos hoc Interdictum non afficit. d. cap. Si Sententia. de Sentent. Excommun. Mastrius d. disp. 13. num. 109. & num. 110. subdens, quòd in Interdicto generali Mixto comprehenduntur tam nocentes, quam innocentes; ita tamen, ut si hi discedant à loco Interdicto, poterunt alibi Divina audire: non etiam culpabiles, & nocentes. d. cap. Si Sententia. & ibi Glossa de Sentent. Excommun. in 6. Illud etiam notandum, quòd Interdicto populo non censetur interdictus Clerus. cap. Quia periculosum. de Sentent. Excommun. in 6. Et interdicto Clero non comprehenduntur Regulares, & Moniales. Mastrius d. disp. 13. n. 111.

Quò ad Tertium. Potestas Ecclesiastici Interdicti indicendi residet apud Ecclesiasticos Superiores; ideoque apud Papam in universo Orbe, Regnis, & Provinciis; apud Legatos Apostolicos in locis eorum Legationis; & apud Episcopos in suis Diocesis. cap. Episcoporum. de Privilegiis in 6. cap. Sanè. de Offic. Deleg. cap. Cum inter. de Consuetud. Mastrius d. disp. 13. n. 110. ubi limitat circa Interdictum inflictum generaliter ab Episcopo, quòd non afficiat Hospites, & Scholares, qui in ejus Diocesi reperiuntur.

Quò ad Quartum. Regula est certa, & nullam patiens limitationem; quòd Ecclesiasticum Interdictum fulminari non potest, nisi ob peccata gravia; quæ annexam habeant contumaciam, ac inobedientiam in delinquentibus, five omnibus de Communitate, five Principalibus tantum ejusdem; ut in cit. cap. Si Sententia. de Sentent. Excommun. in 6.

Quò ad Quintum. Pariter datur Regula generalis, quòd si interdictum locale sit universale, ac illimitatum totius Regni, Provincie, vel Diocesis; omnes habitantes ibi tenentur illud observare, tam culpabiles, quam innocentes;